

къща има нѣщо като библиотека: законитѣ на страната, програмитѣ на училищата на първо мѣсто, и после други общосъобразователни или специални книги, било по общественитѣ знания, било по домакинство, лѣсовѣдство и скотовѣдство, главния поминѣкъ на финитѣ.

Общественитѣ библиотеки, каквито има добре уредени въ всички значителни центрове, сж на разположение на публиката. Книгитѣ за четене се раздаватъ въ всѣко време презъ деня и безъ никакви предварителни гаранции.

Въ Финландия не пиятъ спиртни пития и дори съ законъ отъ 1907. година е забранена продажбата на всѣко питие, което опива. Може би, вследствие на това въздържане и на тая трезвостъ — която още много обещава за бъдещето на финския народъ — въ Финландия нѣма и поменъ отъ онзи уличенъ развратъ, който се срѣща въ Европа.

Чисти нрави въ семействата, въ училищата, на улицата, въ държавата!...

* * *

Авторътъ на книгата, Григорий Петровъ, ни запознава главно съ духовнитѣ богатства и напредѣка на тая страна. Запознава ни съ хората, които сж допринесли за повдигането и преуспѣването на тая страна. Запознава ни съ грамадната армия отъ млади учители, свещеници, адвокати и чиновници, които говорѣли, писали и се борѣли за просвѣтата на народнитѣ маси. Тѣ казвали:

— Да бждешъ интелигентенъ, не значи да носишъ граждански дрехи, да имашъ колосана яка на шията си или модерна шапка на главата си. Интелигенцията е мозъкътъ на народа. Народътъ ви е възпиталъ не съ цель, — като получите образование, да можете да получавате и добра заплата и да седите вечерно време надъ картитѣ и надъ „доминото“ по кафенетата. Тогава вие сте не интелигенция, а интелигентна плесень. Вие трѣба да бждете будилници на народния умъ, народната воля и енергия, на народната съвестъ. Пробуждайте народната мисль. Учете народа — селянитѣ, работниците, долнитѣ градски слоеве, какъ по-добре да живѣятъ, какъ да бждатъ строители на по-добъръ животъ.

— Учете народа да цени живота и да го пази. Говорете му, че и въ суровата наша Финландия, всѣки селянинъ и работникъ може да си създаде приятенъ, здравъ и разуменъ животъ.

— Учете ги, какъ да се трудятъ. Какъ да си направятъ макаръ и бедно, но здравословно жилище. Учете ги да си пазятъ здравето — своето здраве и здравето на децата си. Учете ги, какъ да си създаватъ радостенъ семеенъ животъ: какъ мъжътъ да се отнася къмъ жена си и жената къмъ мъжа си, какъ да възпитаватъ децата си.

— Приучвайте народа на точностъ, акуратностъ, редъ и дисциплина. Приучвайте го да бжде съвестенъ, да обича и защита реда. Да уважава и своитѣ и чуждитѣ права.

— Бждете сами примѣръ на народа въ това.